

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
педагогіки і психології

_____ Олефіренко Т.О.

_____»_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія комунікацій в організаціях

освітнього рівня бакалавр

галузі знань 05 соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія (Практична психологія)

(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом ВВ1.2.03

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Психологія комунікацій в організації», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 19.09.2019 року, протокол № 2.

Розробник: **І.В. Каськов**, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології
“28” серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____ проф. Митник О.Я

I. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 6		Методи навчання групова рефлексія, групова дискуссія, ігрове моделювання, мозковий штурм
Спеціальність 0.53 «Психологія» («Практична психологія»)	Загальна кількість годин - 180		
Освітній рівень <i>бакалавр</i>	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції:		
	20	12	
	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття		
Нормативна/вибіркова вибіркова	Пр.-14; С-12; лаб.- 6	С-6; Пр.- 6	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3			Форми поточного контролю індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
Семестр: 5-6	Самостійна робота		
	128	156	
Тижневе навантаження (год.) 2 год - аудиторне: 6 год - самостійна робота			Форма підсумкового контролю Екзамен
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
Мова навчання- укр.	29%:71%	13%:87%	

Предмет вивчення навчальної дисципліни - професійна підготовка студентів до ефективних контактів на рівні повсякденного міжособистісного спілкування, комунікації в організації.

Міждисциплінарні зв'язки - лінгвістика, лінгвокультурологія, етнопсихологія, психолінгвістика, регіональна типологія культури, культурологія, міфологія культури, історія культури, етика.

Мета і завдання навчальної дисципліни - формування і розвиток у студентів міжкультурної компетентності як необхідного компонента процесу міжособистісного спілкування у полікультурному середовищі. Курс орієнтує студентів в основних питаннях комунікації в організації, знайомить з новітніми дослідженнями, виробляє навички самостійного аналізу критичних випадків міжособистісних конфліктів в процесі спілкування з представниками інших культур.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>знання основних педагогічних технологій організації спільної діяльності суб'єктів освітнього процесу у гетерогенних групах;</p> <p>вміння здійснювати цілепокладання і планування спільної діяльності у гетерогенних групах;</p> <p>вміння організовувати і здійснювати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію у гетерогенних групах;</p> <p>володіння методиками оцінки ефективності спільної діяльності і міжособистісної взаємодії у гетерогенних групах;</p> <p>вміння надавати психолого-педагогічну підтримку у гетерогенній групі в процесі організації спільної діяльності;</p> <p>мотивація до організації спільної діяльності і міжособистісної взаємодії у гетерогенних групах (групи дітей вимушених переселенців, імігрантів, представників національних меншин).</p>	<p>ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3.Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної</p>

		<p>взаємодії.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку</p>
2	<p>знання різних типів конфліктів, що виникають у різних гетерогенних групах (групи вимушених переселенців, імігрантів, представників національних меншин);</p> <p>знання способів профілактики конфліктних ситуацій у полікультурному середовищі;</p> <p>володіння методиками прогнозування і купіювання конфліктних ситуацій у гетерогенних групах;</p> <p>вміння визначати стратегії і способи вирішення конфліктів у гетерогенних групах;</p> <p>вміння надавати психолого-педагогічну підтримку представникам гетерогенних груп в процесі врегулювання конфліктів;</p> <p>мотивація до педагогічної взаємодії, спрямованої на профілактику і врегулювання конфліктів у гетерогенних групах</p>	<p>ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології</p> <p>ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати</p>

		<p>психологічну інформацію з різних джерел</p> <p>ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій</p> <p>ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження результат взаємодії з клієнтом та характер зворотної реакції на свої вимоги.</p> <p>ФК14. Здатність розробляти тренінги, вести супервізії; створювати певні завдання розвивального характеру; психологічну експертизу.</p> <p>ФК15. Здатність організовувати власну діяльність і конструктивну взаємодію</p>
3	<p>знання основних міжнародних і вітчизняних нормативно-правових документів у сфері освіти та їхніх основних ідей;</p> <p>знання основних принципів створення соціокультурного та освітнього простору, викладених у міжнародних і вітчизняних нормативно-правових документах у сфері освіти;</p> <p>вміння здійснювати цілепокладання і планування професійної діяльності у просторі нормативно-правової бази, визначеної міжнародними і вітчизняними документами у сфері освіти;</p> <p>вміння організовувати професійну діяльність у межах нормативно-правової бази, визначеної міжнародними і вітчизняними документами у сфері</p>	<p>ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації</p> <p>ФК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>ФК9. Здатність здійснювати</p>

	<p>освіти; вміння здійснювати моніторинг відповідності професійної діяльності принципам і вимогам, викладеним у міжнародних і вітчизняних нормативно-правових документах у сфері освіти; розуміння важливості міжнародних і вітчизняних нормативно-правових документів для соціального захисту суб'єктів освітнього середовища.</p>	<p>просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту ФК13. Здатність бачити та формулювати певні проблеми; ставити попередні діагнози, уточнювати їх. Здатність передбачати</p>
4	<p>знання особливостей інших культур і народів (менталітет, традиції, звичаї, обряди, свята); вміння здійснювати целепокладання і планування процесу полікультурного виховання; володіння методиками вивчення етнічної толерантності тих, хто навчається; вміння організувати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію у полікультурному середовищі; вміння надавати психолого-педагогічну підтримку людям з етнокультурними особливостями; мотивація до організації професійної діяльності у полікультурному середовищі.</p>	<p>ФК16. Здатність презентувати себе як фахівця, який спроможний надати кваліфіковану допомогу; здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою, заохочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати, вмотивовувати ФК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики ФК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

Примітка. У зв'язку з дією коронавірусу COVID-19 заплановано змішане навчання: аудиторна та дистанційна форми. Дистанційна форма – на платформі Google meet. Якщо заняття відбудеться у дистанційній формі, то навпроти виду заняття у тематичному плані позначено букву *д*.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна/вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль I.											
Психологія комунікацій в організації як наука											
1	<i>Психологія комунікації в організації як галузь наукового знання і учбова дисципліна.</i>	4	2	2		12	4	2	2		2
2	<i>Типи культур і міжкультурні стилі</i>	10	4д	4д	2	22	4	2	2		2
Змістовний модуль II.											
Особливості психології комунікації в організації											
3	<i>Труднощі міжкультурної комунікації та шляхи їхнього подолання.</i>	12	4д	6д	2	22	4	2	2		2
4	<i>Крос-культурні розбіжності пізнавальних та ментальних процесів.</i>	8	4д	4д		22	4	2	2		2
Змістовний модуль III.											
Міжкультурна комунікація в професійній діяльності фахівця											
5	<i>Вербальне та невербальне вираження національних особливостей комунікації.</i>	12	4д	6 д	2	20	4	2	2	2	4
6	<i>Міжкультурна комунікація та її значення для</i>	6	2д	4 д			4	2	2	2	3

	<i>професійної діяльності майбутніх фахівців.</i>										
Разом:		52	20\ 18д	26\ 20д	6	128	24	12	12		15

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їхній зміст	К-ть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	<p align="center">Змістовий модуль I.</p> <p align="center">Психологія комунікацій в організації як наука</p> <p>Тема 1. Психологія комунікацій в організації як галузь наукового знання і учбова дисципліна.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Актуальність вивчення проблем міжкультурної комунікації. Становлення міжкультурної комунікації і її місце в системі гуманітарних наук. Предмет та об'єкт міжкультурної комунікації. Методологія і понятійний апарат міжкультурної комунікації. Мета і завдання курсу як учбової дисципліни.</p> <p>Основні категорії міжкультурної комунікації: нація, народ, етнос; національно-етнічна свідомість; менталітет; етнос; конфлікт "свій" і "чужий"; "національний стереотип", "національно-культурний символ".</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p>1. Бацевич Ф.С. Українсько-російський словник термінів міжкультурної комунікації / Ф.С. Бацевич, Г.Ю. Богданович. – Саки : ПП. «Підприємство Фенікс», 2011. – 284 с.</p> <p>2. Вердербер Р., Вердербер К. Психология общения. – СПб. : ПРАЙМ_ЕВРОЗНАК, 2003. – 320 с.</p> <p>3. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія, І.О.Голубовська. – К. : Логос, 2004. 284 с.</p>	34	2
2.	<p>Тема 2. Типи культур і міжкультурні стилі.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Основні типи культур. Типи культур за контекстною спрямованістю. Типи культур за спрямованістю мети діяльності. Типи культур за дистанцією влади. Типи культур за ставленням до невизначеності. Типи культур за гендерною ознакою. Типологічні особливості української культури.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p>1. Гудков Д.Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Д.Б. Гудков. М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. – 288 с.</p> <p>2. Донец П.Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат,</p>	32	4

	<p>языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики/ П.Н. Донец. – Харьков : Штрих, 2001. – 384 с.</p> <p>3. Дороз В.Ф. Вивчення лексикології в умовах діалогу культур : навч. посібн. / Вікторія Дороз. – Ніжин : ТОВ «Видавництво» Аспект-Поліграф», 2006. – 264 с.</p> <p style="text-align: center;">Змістовний модуль II.</p> <p style="text-align: center;">Особливості психології комунікації в організації</p> <p>3. Тема 3. Труднощі комунікації в організаціях та шляхи їхнього подолання.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Психологія міжкультурного конфлікту. Поняття конфліктної ситуації. Модель ескалації міжкультурного конфлікту. Динаміка міжкультурних конфліктів. Основні стадії, етапи розвитку міжкультурного конфлікту. Соціально-психологічні зміни учасників конфлікту: феномен групової згуртованості, феномен «дзеркального відображення», посилення етнічної ідентичності. «Концепція змови» і міжгруповий конфлікт.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p>1. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства : підручник / М.П. Кочерган – К. : «Академія», 2006. – 424 с.</p> <p>2. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібн. / В.М Манакін. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 288 с.</p> <p>3. Садохин А.П. Введение в теорию межкультурной коммуникации : учебное пособие / А.П. Садохин. – М. : КИОРУС, 2014. – 254 с.</p> <p>4. Тема 4. Крос-культурні розбіжності пізнавальних та ментальних процесів.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Основні теоретичні орієнтації сучасних етнопсихологічних досліджень. Відмінності наукових теорій Леві-Брюля і Леві-Строса. Специфіка крос-культурних досліджень. Корпоративна культура та критерії її різновиди. Крос-культурні проблеми та інструменти для їх вирішення</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p>1. Словарь социолингвистических терминов / В.А.Кожемякина, Н.Г.Колесник, Т.Б.Крючкова и др.; отв. Редактор В.Ю. Михальченко; Институт языкознания РАН. – М. : 2006. – 312 с.</p> <p>2. Слющинський Б.В. Міжкультурна комунікація в українському Приазов'ї / Б.В.Слющинський. – К. : «Аквілон-Плюс», 2008. – 496 с.</p>	30	2
4.	<p>30</p>	30	4

	<p>3. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. 2-е изд., доработанное. – М. : Изд-во МГУ, 2004. – 352 с.</p> <p style="text-align: center;">Змістовний модуль III.</p> <p style="text-align: center;">Комунікація в професійній діяльності фахівця</p> <p>Тема 5. Вербальне та невербальне вираження національних особливостей комунікації.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Сутність вербальної комунікації. Слово як одиниця міжмовного зіставлення. Значення і смисл слова у міжкультурній комунікації. Семантична відмінність слів у різних мовах. Інші способи мовного вираження національної специфіки</p> <p>Сутність, основні види і функції невербальної комунікації. Мовчання як форма комунікації. Міжкультурні відмінності невербальних кодів комунікації. Зовнішній вигляд і одяг. Мова тіла. Паралінгвальні засоби комунікації. Проксеміка.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p>1. Шигарева М.О. Роль мовної картини світу в соціальному пізнанні (історико-філософський аспект). – Львів, 1996. – 182 с.</p> <p>2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.</p> <p>3. Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основы межкультурной коммуникации : Учебник для вузов /Под ред. А.П. Садохина. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 352 с.</p>	32	4
6.	<p>Тема 6. Комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців.</p> <p><i>Зміст теми</i></p> <p>Проблема формування здатності особистості до ефективної міжкультурної комунікації як засобу розуміння ментальних особливостей різних культур, що є гарантом ефективного діалогу культур у сучасному світі. Роль мовленнєвого етику у міжкультурному спілкуванні.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p>1. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації : підручник / О.О. Селіванова. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. – 350 с.</p> <p>2. Тер-Минасова С.Г. Война и мир языков и культур : вопросы теории и практики : учебное пособие / С.Г. Тер-Минасова. М. : АСТ : Астрель : Хранитель, 2007. – 286 с.</p>	32	4

	3. Колесникова Л.Н. Языковая личность в аспекте диалога культур / Л.Н. Колесникова. Орел, 2001. – 286 с.		
--	--	--	--

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Зміст завдань до семінарських (практичних, лабораторних) занять

Змістовий модуль 1. Психологія комунікацій в організації як наука Семінар 1.

Тема: Сутність, об'єкт, предмет та завдання психології комунікацій в організації, психологія комунікацій в системі наук – 2 год.

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Понятійно-категоріальний апарат теми.
2. Предмет і завдання психології міжкультурних комунікацій.
3. Психологія міжкультурних комунікацій в системі наук.
4. Завдання психології міжкультурних комунікацій.
5. Аспекти міжкультурної комунікації.

II. Практична частина.

1. Зображення графічної схеми вивченого матеріалу за означеною темою.

Основна література: 1, 3, 5.

Додаткова література: 2, 4.

Практичне заняття 1.

**Тема: Особливості категоріального апарату дисципліни
– 2 год.**

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Основні категорії міжкультурної комунікації.
2. Нація, народ, етнос.
3. Національно-етнічна свідомість.
4. Менталітет.
5. Етнос.
6. Конфлікт «свого» і «чужого».
7. Національний стереотип.
8. Національно-культурний символ.

II. Практична частина.

1. За допомогою додаткових засобів (фото, журнали тощо) створити колаж відповідно до основних категорій психології міжкультурних комунікацій.

Основна література: 2, 3, 7.

Додаткова література: 3, 8, 10.

Змістовний модуль II.

Особливості психології комунікації в організації

Семінар 2.

Тема: Особливості міжкультурних стилів та комунікативної поведінки – 2 год.

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Види міжкультурної взаємодії.
2. Форми взаємодії ділових культур: геноцид, асиміляція, сегрегація, інтеграція.
3. Стратегії акультурації: асиміляція, сепарація, маргіналізація та інтеграція.
4. Мультикультуралізм.
5. Адаптація до нового культурного середовища.
6. Психологічні наслідки міжкультурних контактів для груп та індивідів.
7. Міжкультурні стилі комунікації

II. Практична частина:

Проведення дискусії щодо стилів міжкультурних комунікацій.

Основна література: 8, 5, 7.

Додаткова література: 1, 3, 4.

Практичне заняття 2.

Тема: Особливості труднощів у побудові комунікації та шляхи їхнього подолання – 2 год.

План заняття

I. Теоретична частина:

1. Техніки і технології управління конфліктами.
2. Профілактика виникнення конфліктів і попередження їх рецидивів.
3. Зміна стереотипів: підсвідомий та усвідомлений вплив.
4. Гіпотеза контакту: як безпосереднє спілкування змінює відносини між членами різних груп.
5. Соціально-психологічний тренінг як спосіб врегулювання міжкультурного конфлікту.
6. Регіональні семінари з врегулювання міжкультурного конфліктів
7. Сучасні пояснювальні моделі виникнення міжкультурного конфліктів.

II. Практична частина:

Практичне ознайомлення та опрацювання технік щодо управління конфліктними ситуаціями.

Основна література: 2, 7, 6.
Додаткова література: 2, 4, 6.

Змістовний модуль III.
Комунікація в професійній діяльності фахівця

Семінар 3.

Тема: Особливості вербальних та невербальних міжкультурних комунікацій – 2 год.

План заняття

I. Теоретична частина:

1. Особливості вербальних комунікацій в міжкультурному просторі.
2. Особливості невербальних комунікацій в міжкультурному просторі.

II. Практична частина:

Міні-тренінг «Розуміємо один одного».

Основна література: 4, 2, 6.

Додаткова література: 9, 10, 11.

Практичне заняття 3.

Тема: Особливості готовності до міжкультурних комунікацій в професійній діяльності – 2 год.

План заняття

I. Теоретична частина:

1. Поняття комунікативної готовності.
2. Структура комунікативної готовності.
3. Поняття і сутність толерантності.
4. Практичні рекомендації К.Ситарамы й Р.Когделла щодо підвищення результативності міжкультурної комунікації.

II. Практична частина:

Представлення та захист ІНДЗ.

Основна література: 2, 5, 7.

Додаткова література: 9, 10.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Вердербер Р., Вердербер К. Психология общения. – СПб. : ПРАЙМ_ЕВРОЗНАК, 2003. – 320 с.
2. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія, І.О.Голубовська. – К. : Логос, 2004. 284 с.
3. Гудков Д.Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Д.Б.Гудков. М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. – 288 с.

4. Донец П.Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики/ П.Н. Донец. – Харьков : Штрих, 2001. – 384 с.
5. Дороз В.Ф. Вивчення лексикології в умовах діалогу культур : навч. посібн. / Вікторія Дороз. – Ніжин : ТОВ «Видавництво» Аспект-Поліграф», 2006. – 264 с.
6. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібн. / В.М.Манакін. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 288 с.
7. Садохин А.П. Введение в теорию межкультурной коммуникации : учебное пособие / А.П. Садохин. – М. : КИОРУС, 2014. – 254 с.
8. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. 2-е изд., доработанное. – М. : Изд-во МГУ, 2004. – 352 с.
9. Шигарева М.О. Роль мовної картини світу в соціальному пізнанні (історико-філософський аспект). – Львів, 1996. – 182 с.
10. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О.В.Яшенкова. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
11. Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основы межкультурной коммуникации : Учебник для вузов /Под ред. А.П. Садохина. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 352 с.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст завдань для самостійної роботи студентів та форми звітності.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання — це різновид позааудиторної самостійної роботи студента навчального та навчально-дослідного характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу курсу «Психологія міжкультурних комунікацій».

Мета ІНДЗ — самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентів з навчальної дисципліни та розвиток навичок дослідницької роботи.

Зміст ІНДЗ — це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми дисципліни «Психологія міжкультурних комунікацій», яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних і практичних занять.

Види ІНДЗ. Програмою передбачено виконання завдання на тему «Особливості комунікації в культурах різних країн (за вибором)» Така робота передбачає аналіз матеріалу, дослідження тематики.

Вимоги до оформлення та написання ІНДЗ

Навчально-дослідна робота передбачає відповіді на теоретичне питання та практичне завдання. Теоретичне питання передбачає логічне викладення студентом основних положень, детальний аналіз точок зору різних авторів щодо конкретного питання, формулювання власних висновків та узагальнень. Відповідно розкриття теоретичного питання потребує використання основної

навчальної та додаткової літератури, аналізу періодичних видань. Виконання практичного завдання передбачає вміння студента використовувати теоретичні знання з «Психологія міжкультурної комунікації» у практичній діяльності, нестандартних ситуаціях тощо. Аналізуючи виконання практичної частини роботи, оцінюватиметься вміння студента творчо мислити, орієнтуватися у складних ситуаціях соціальної дійсності, усвідомлення психологічної сутності особистості в соціальному оточенні.

Орієнтовна структура ІНДЗ – теоретична частина науково-психологічного дослідження повинна містити: вступ, основну частину, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Практична частина розкривається у довільній формі після викладу теоретичної.

Оцінювання ІНДЗ.

Виконання ІНДЗ оцінюється до 30 балів.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	4
2.	Складання плану дослідження	2
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	6
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	4
Разом		30 балів

Якщо при перевірці в ІНДЗ не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам кафедри, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою «відмінно». В усіх інших випадках ІНДЗ захищається автором з виставленням відповідної оцінки у межах до 30 балів.

Високий рівень, що відповідає 28-30 балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні та аргументовані; оформлення відповідає вимогам кафедри.

Достатній рівень, що відповідає 22-27 балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано у повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не у деталях.

Середній рівень, що відповідає 16-21 балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконана не у повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не у повному обсязі.

Низький рівень, що відповідає 0-15 балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не у повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства : підручник / М.П. Кочерган – К. : «Академія», 2006. – 424 с.
2. Слющинський Б.В. Міжкультурна комунікація в українському Приазов'ї / Б.В.Слющинський. – К. : «Аквілон-Плюс», 2008. – 496 с.
3. Словарь социалингвистических терминов / В.А.Кожемякина, Н.Г.Колесник, Т.Б.Крючкова и др.; отв. Редактор В.Ю. Михальченко; Институт языкознания РАН. – М. : 2006. – 312 с.
4. Тер-Минасова С.Г. Война и мир языков и культур : вопросы теории и практики : учебное пособие / С.Г. Тер-Минасова. М. : АСТ : Астрель : Хранитель, 2007. – 286 с.
5. Колесникова Л.Н. Языковая личность в аспекте диалога культур / Л.Н.Колесникова. Орел, 2001. – 286 с.
6. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації : підручник / О.О.Селіванова. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. – 350 с.
7. Бацевич Ф.С. Українсько-російський словник термінів міжкультурної комунікації / Ф.С. Бацевич, Г.Ю. Богданович. – Саки : ПП. «Підприємство Фенікс», 2011. – 284 с.

V. Контроль якості знань студентів

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Психологія міжкультурної комунікації» оцінюються згідно вимогам європейської трансферно-накопичувальної системи організації навчання.

Контроль успішності студентів з врахуванням поточного і підсумкового оцінювань здійснюється відповідно до навчального плану. Систему балів для різних видів контролю та порядок їхнього переведення у національну (4-бальну) та

європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 5.2 Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю – у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	10
2.	Відвідування семінарських занять	14
3.	Відповіді на семінарських заняттях	140
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3, 4)	100
5.	Наукова робота	30
	Загальна кількість балів	294
	Розрахунок коефіцієнту	$268:100=2,94$

5.1. Форми і методи поточного контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

методи самоконтролю: вміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль містить бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковий контроль здійснюється на усному заліку.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Таблиця 5.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого вивчення або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

VI. Навчально-методична карта дисципліни

V-VI семестри

Разом: 180 год., із них 20 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 14 год. – практичні заняття, 6 год. – лабораторні 128 год. – самостійна робота.

	I	II	III	IV	V	VI	VI I	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI
Модулі	I модуль Психологія комунікацій в організації як наука							II модуль Особливості психології комунікації в організації							III модуль комунікація в професійній діяльності фахівця						
Години	2	4	4	4	2			2	4	4	6	2			4	4	4	6	2		
Дати	15.09	22.09	29.09	4.10	11.10			6.10	20.10	3.11	17.11	29.11			24.11	1.12	8.12	15.12	22.12		
Лекції	Психологія комунікація в як галузь наукового знання і		Типи культур і міжкультурні стилі					Труднощі міжкультурної комунікації та шляхи їхнього			Крос-культурні розбіжності пізнавальних та ментальних					Вербальне та невербальне вираження національних особливостей комунікації		Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців			
Семінарські заняття		Сутність, об'єкт, предмет та завдання психології							Особливості міжкультурних стилів та комунікативної							Особливості вербальних та невербальних міжкультурних					

Практичні заняття				Особливості категоріального						Особливості труднощів у побудові							Особливості готовності до міжкультурних комунікацій в професійній				
Лабораторні					Особливості комунікації в організації						Крос-культурні розбіжності							Вербальне та невербальне спілкування в організації			
Самостійна робота	опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання, ІНДЗ						опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання, ІНДЗ						опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання, ІНДЗ								
Поточний контроль	МКР №1						МКР №2						МКР №3								
Підсумковий контроль	Екзамен																				

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Вердербер Р., Вердербер К. Психология общения. – СПб. : ПРАЙМ_ЕВРОЗНАК, 2003. – 320 с.
2. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія, І.О.Голубовська. – К. : Логос, 2004. 284 с.
3. Гудков Д.Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Д.Б.Гудков. М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. – 288 с.
4. Донец П.Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики/ П.Н. Донец. – Харьков : Штрих, 2001. – 384 с.
5. Дороз В.Ф. Вивчення лексикології в умовах діалогу культур : навч. посібн. / Вікторія Дороз. – Ніжин : ТОВ «Видавництво» Аспект-Поліграф», 2006. – 264 с.
6. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібн. / В.М.Манакін. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 288 с.
7. Садохин А.П. Введение в теорию межкультурной коммуникации : учебное пособие / А.П. Садохин. – М. : КИОРУС, 2014. – 254 с.
8. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. 2-е изд., доработанное. – М. : Изд-во МГУ, 2004. – 352 с.
9. Шигарева М.О. Роль мовної картини світу в соціальному пізнанні (історико-філософський аспект). – Львів, 1996. – 182 с.
10. Ясенкова О.В. Основы теории мовної комунікації : навч. посіб. / О.В.Ясенкова. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
11. Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основы межкультурной коммуникации : Учебник для вузов /Под ред. А.П. Садохина. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 352 с.

Допоміжні:

1. Кочерган М.П. Основы зiставного мовознавства : підручник / М.П. Кочерган – К. : «Академія», 2006. – 424 с.
2. Слющинський Б.В. Міжкультурна комунікація в українському Приазов'ї / Б.В.Слющинський. – К. : «Аквілон-Плюс», 2008. – 496 с.
3. Словарь социолингвистических терминов / В.А.Кожемякина, Н.Г.Колесник, Т.Б.Крючкова и др.; отв. Редактор В.Ю. Михальченко; Институт языкознания РАН. – М. : 2006. – 312 с.
4. Тер-Минасова С.Г. Война и мир языков и культур : вопросы теории и практики : учебное пособие / С.Г. Тер-Минасова. М. : АСТ : Астрель : Хранитель, 2007. – 286 с.
5. Колесникова Л.Н. Языковая личность в аспекте диалога культур / Л.Н.Колесникова. Орел, 2001. – 286 с.
6. Селіванова О.О. Основы теории мовної комунікації : підручник / О.О.Селіванова. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. – 350 с.

7. Бацевич Ф.С. Українсько-російський словник термінів міжкультурної комунікації / Ф.С. Бацевич, Г.Ю. Богданович. – Саки : ПП. «Підприємство Фенікс», 2011. – 284 с.